

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาล และหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล กิจกรรมนักศึกษาและสภาพแวดล้อมกับคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาล รวมทั้งศึกษากลุ่มตัวแปร ที่สามารถร่วมกันพยากรณ์คุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาล โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 367 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม 2 ชุด มีทั้งที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ดัดแปลง และนำมาจากผู้อื่น การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS-PC คำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้น ๆ และสร้างสมการพยากรณ์คุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาล

สรุปผลการวิจัย

1. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล กิจกรรมนักศึกษาและสภาพแวดล้อมกับคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลโดยรวม ได้ข้อค้นพบตามสมมติฐาน ดังนี้

1.1 ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยส่วนบุคคล กับคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลโดยรวม พบว่าทัศนคติต่อวิชาชีพ สภาพครอบครัว และการเป็นผู้นำในกิจกรรม:กรรมกรมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .53, .31$ และ $.16$ ตามลำดับ) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 และพบว่า ชั้นปีที่ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเป็นผู้นำในกิจกรรม:ประธาน รายได้นักศึกษา และรายได้ครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลโดยรวม ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

1.2 ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยด้านกิจกรรมนักศึกษา กับคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลโดยรวม พบว่า งานหอพัก งานวินัยและพัฒนาการศึกษา และงานกิจกรรมนักศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .36, .36$ และ $.35$ ตามลำดับ) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

1.3 ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม กับคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลโดยรวม พบว่า สัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์และนักศึกษา สภาพทางกายภาพของแหล่งฝึกปฏิบัติ สภาพทางกายภาพของวิทยาลัยพยาบาล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r=.45, .34$ และ $.31$ ตามลำดับ) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 และพบว่าจำนวนนักศึกษาในห้องเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r=.17$) ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4 ส่วนขนาดพื้นที่ห้องพักในหอพักต่อนักศึกษา และจำนวนนักศึกษาในวิทยาลัยพยาบาล ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลโดยรวม ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 และข้อที่ 4

2. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล กิจกรรมนักศึกษาและสภาพแวดล้อม กับคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลรายหมวด ได้ข้อค้นพบ ดังนี้

2.1 ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยส่วนบุคคล กับคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลรายหมวด พบว่าทัศนคติต่อวิชาชีพ สภาพครอบครัว และการเป็นผู้นำในกิจกรรมระดมการ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลทุกหมวด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลหมวดสุขภาพเท่านั้น ($p<.01$) สำหรับรายได้นักศึกษา และรายได้ครอบครัว มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลหมวดครอบครัวเท่านั้นเช่นกัน ($p<.05$) ส่วนชั้นปีที่ศึกษา และการเป็นผู้นำในกิจกรรมะประธาน พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลหมวดใด ๆ

2.2 ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยด้านกิจกรรมนักศึกษา กับคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลรายหมวด พบว่า งานหอพัก งานวินัยและพัฒนานักศึกษา และงานกิจกรรมนักศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลทุกหมวด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ยกเว้น งานหอพักมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตหมวดครอบครัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม กับคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลรายหมวด พบว่า สัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์และนักศึกษา สภาพทางกายภาพของวิทยาลัยพยาบาล และสภาพทางกายภาพของแหล่งฝึกปฏิบัติ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลทุกหมวด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นสภาพทางกายภาพของวิทยาลัยพยาบาล และแหล่งฝึกปฏิบัติ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตหมวด

ครอบครัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่า จำนวนนักศึกษาในห้องเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลทุกหมวด ($p < .01$) ยกเว้นหมวดสุขภาพ และหมวดครอบครัว ซึ่งพบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับจำนวนนักศึกษาในห้องเรียน สำหรับจำนวนนักศึกษาในวิทยาลัยพยาบาล พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลหมวดสังคม และเศรษฐกิจ หมวดหน้าที่ และหมวดจิตใจและวิญญาณ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, .01 และ .05 ตามลำดับ โดยไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลในหมวดที่เหลือ ส่วนขนาดพื้นที่ห้องพักในห้องพักต่อนักศึกษานั้น พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลหมวดใด ๆ

3. การวิเคราะห์การถดถอย และสหสัมพันธ์พหุ ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล กิจกรรมนักศึกษา และสภาพแวดล้อมกับคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลโดยรวมและรายหมวด

3.1 กลุ่มตัวแปร ที่สามารถพยากรณ์คุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ทศนคติต่อวิชาชีพ สัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์และนักศึกษา สภาพครอบครัว ชั้นปีที่ศึกษา จำนวนนักศึกษาในวิทยาลัยพยาบาล การเป็นผู้นำในกิจกรรมระดมการ และงานหอพัก โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 40.04 ($R^2 = .4004$) และเมื่อพิจารณาน้ำหนักและทิศทางของความสัมพันธ์ พบว่าตัวพยากรณ์ทุกตัวมีความสัมพันธ์ทางบวก และตัวพยากรณ์ที่มีความสำคัญหรือมีน้ำหนักมากที่สุด คือ ทศนคติต่อวิชาชีพ ($Beta = .3578$) รองลงมาคือ สัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์และนักศึกษา ($Beta = .2327$) สภาพครอบครัว ($Beta = .1250$) งานหอพัก ($Beta = .1064$) ชั้นปีที่ศึกษา ($Beta = .1041$) จำนวนนักศึกษาในวิทยาลัยพยาบาล ($Beta = .0998$) และการเป็นผู้นำในกิจกรรมระดมการ ($Beta = .0948$) ตามลำดับ ซึ่งสามารถสร้างสมการพยากรณ์คุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลโดยรวม ในรูปคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

$$Z' = .3578ATT + .2327REL + .1250FAM + .1064DOM \\ + .1041YEAR + .0998NUM1 + .0948POSI2$$

3.2 กลุ่มตัวแปร ที่สามารถพยากรณ์คุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลหมวดสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ทศนคติต่อวิชาชีพ สัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์และนักศึกษา ชั้นปีที่ศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 19.97 ($R^2 = .1997$) และเมื่อพิจารณาน้ำหนักและทิศทางของความสัมพันธ์ พบว่าตัวพยากรณ์ทุกตัวมีความสัมพันธ์ทางบวก และตัวพยากรณ์ที่มีความสำคัญหรือมีน้ำหนักมากที่สุด คือ ทศนคติต่อวิชาชีพ

(Beta=.2891) รองลงมาคือ สัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์และนักศึกษา (Beta=.2103) ชั้นปีที่ศึกษา (Beta=.1465) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Beta=.1212) ตามลำดับ ซึ่งสามารถสร้างสมการพยากรณ์คุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลหมวดสุขภาพ ในรูปคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

$$Z' = .2891ATT + .2103REL + .1465YEAR + .1212GPA$$

3.3 กลุ่มตัวแปร ที่สามารถพยากรณ์คุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลหมวดหน้าที่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ทัศนคติต่อวิชาชีพ สัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์และนักศึกษา จำนวนนักศึกษาในวิทยาลัยพยาบาล และชั้นปีที่ศึกษา โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 31.24 ($R^2 = .3124$) และเมื่อพิจารณาน้ำหนักและทิศทางของความสัมพันธ์ พบว่าตัวพยากรณ์ทุกตัวมีความสัมพันธ์ทางบวก และตัวพยากรณ์ที่มีความสำคัญหรือมีน้ำหนักมากที่สุด คือทัศนคติต่อวิชาชีพ (Beta=.3663) รองลงมาคือ สัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์และนักศึกษา (Beta=.2858) จำนวนนักศึกษาในวิทยาลัยพยาบาล (Beta=.1121) และชั้นปีที่ศึกษา (Beta=.1063) ตามลำดับ ซึ่งสามารถสร้างสมการพยากรณ์คุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลหมวดหน้าที่ ในรูปคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

$$Z' = .3663ATT + .2858REL + .1121NUM1 + .1063YEAR$$

3.4 กลุ่มตัวแปร ที่สามารถพยากรณ์คุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลหมวดชีวิตประจำวัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ งานหอพัก ทัศนคติต่อวิชาชีพ สภาพทางกายภาพของวิทยาลัยพยาบาล จำนวนนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาล และชั้นปีที่ศึกษา โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 41.28 ($R^2 = .4128$) และเมื่อพิจารณาน้ำหนักและทิศทางของความสัมพันธ์ พบว่าตัวพยากรณ์ทุกตัวมีความสัมพันธ์ทางบวก และตัวพยากรณ์ที่มีความสำคัญหรือมีน้ำหนักมากที่สุด คือ งานหอพัก (Beta=.3513) รองลงมาคือ ทัศนคติต่อวิชาชีพ (Beta=.2920) สภาพทางกายภาพของวิทยาลัยพยาบาล (Beta=.1690) จำนวนนักศึกษาในวิทยาลัยพยาบาล (Beta=.0940) และชั้นปีที่ศึกษา (Beta=.0903) ตามลำดับ ซึ่งสามารถสร้างสมการพยากรณ์คุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลหมวดชีวิตประจำวัน ในรูปคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

$$Z' = .3513DOM + .2920ATT + .1690PHY1 + .0940NUM1 + .0903YEAR$$

3.5 กลุ่มตัวแปร ที่สามารถพยากรณ์คุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลหมวดสังคมและเศรษฐกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ทัศนคติต่อวิชาชีพ สัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์และนักศึกษา จำนวนนักศึกษาในวิทยาลัยพยาบาล สภาพครอบครัว และงานกิจกรรม

นักศึกษา โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 38.27 ($R^2 = .3827$) และเมื่อพิจารณาน้ำหนักและทิศทางของความสัมพันธ์ พบว่า ตัวพยากรณ์ทุกตัวมีความสัมพันธ์ทางบวก และตัวพยากรณ์ที่มีความสำคัญหรือน้ำหนักมากที่สุด คือ ทศนคติต่อวิชาชีพ (Beta=.3041) รองลงมาคือสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์และนักศึกษา (Beta=.2283) จำนวนนักศึกษาในวิทยาลัยพยาบาล (Beta=.1640) งานกิจกรรมนักศึกษา (Beta=.1383) และสภาพครอบครัว (Beta=.1272) ตามลำดับ ซึ่งสามารถสร้างสมการพยากรณ์คุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลหมวดสังคมและเศรษฐกิจ ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$Z' = .3041ATT + .2283REL + .1640NUM1 + .1383ACT + .1272FAM$$

3.6 กลุ่มตัวแปร ที่สามารถพยากรณ์คุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลหมวดจิตใจและวิญญาณ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ทศนคติต่อวิชาชีพ สภาพครอบครัว สภาพทางกายภาพของแหล่งฝึกปฏิบัติ และจำนวนนักศึกษาในวิทยาลัยพยาบาล โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 28.66 ($R^2 = .2866$) และเมื่อพิจารณาน้ำหนักและทิศทางของความสัมพันธ์ พบว่าตัวพยากรณ์ทุกตัวมีความสัมพันธ์ทางบวก และตัวพยากรณ์ที่มีความสำคัญหรือน้ำหนักมากที่สุด คือ ทศนคติต่อวิชาชีพ (Beta=.3533) รองลงมาคือ สภาพครอบครัว (Beta=.1781) สภาพทางกายภาพของแหล่งฝึกปฏิบัติ (Beta=.1669) และจำนวนนักศึกษาในวิทยาลัยพยาบาล (Beta=.1033) ตามลำดับ ซึ่งสามารถสร้างสมการพยากรณ์คุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลหมวดจิตใจและวิญญาณ ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$Z' = .3533ATT + .1781FAM + .1669PHY2 + .1033NUM1$$

3.7 กลุ่มตัวแปร ที่สามารถพยากรณ์คุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลหมวดครอบครัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่สภาพครอบครัว สัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์และนักศึกษารายได้นักศึกษา การเป็นผู้นำในกิจกรรมระดมการ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 20.88 ($R^2 = .2088$) และเมื่อพิจารณาน้ำหนักและทิศทางของความสัมพันธ์ พบว่า ตัวพยากรณ์ทุกตัวมีความสัมพันธ์ทางบวก ยกเว้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และตัวพยากรณ์ที่มีความสำคัญหรือน้ำหนักมากที่สุด คือ สภาพครอบครัว (Beta=.3308) รองลงมาคือสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์และนักศึกษา (Beta=.1680) การเป็นผู้นำในกิจกรรมในฐานะกรรมการ (Beta=.1295) รายได้นักศึกษา (Beta=.1150) และตัวพยากรณ์ตัวสุดท้ายคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Beta=-.1143) ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางลบ จากความสัมพันธ์

ดังกล่าว สามารถสร้างสมการพยากรณ์คุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลหมวกรอบครัว ในรูปคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

$$Z' = .3308FAM + .1680REL + .1295POSI2 + .1150SALA1 - .1143GPA$$

4. การศึกษาคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลโดยรวม และรายหมวด พบว่านักศึกษาพยาบาลมีคะแนนเฉลี่ยของคุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง เมื่อจำแนกเป็นรายหมวดพบว่าคะแนนเฉลี่ยของคุณภาพชีวิตหมวกรอบครัว หมวดสุขภาพ และหมวดจิตใจและวิญญาณอยู่ในระดับสูง ส่วนหมวดสังคมและเศรษฐกิจ หมวดหน้าที่ และหมวดชีวิตประจำวัน มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง มีรายละเอียดในแต่ละหมวด ดังนี้

4.1 หมวดสุขภาพ มีคะแนนเฉลี่ยรายข้ออยู่ในระดับสูง ใกล้เคียงกับระดับปานกลางค่อนข้างสูง ข้อความที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง เรียงจากน้อยไปมาก ได้แก่ การได้รับบริการอย่างคล่องตัวเมื่อเจ็บป่วย การปรับตัวต่อปัญหาการเรียน และการปรับตัวต่อความเป็นอยู่ในหอพัก

4.2 หมวดหน้าที่ มีคะแนนเฉลี่ยรายข้อระดับปานกลางค่อนข้างสูงสองในสามของจำนวนข้อความทั้งหมด ส่วนที่เหลืออยู่ในระดับสูง และข้อความที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด 2 อันดับแรกได้แก่ ความเพียงพอของตำราในห้องสมุดกับทุกวิชาที่เรียน และความพร้อมของตนเองด้านความรู้และทักษะก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติในแต่ละช่วงเวลา

4.3 หมวดชีวิตประจำวัน มีคะแนนเฉลี่ยรายข้อสามในสี่ของทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง ที่เหลืออยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ ข้อความที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ เรียงจากน้อยไปมาก ได้แก่ งบประมาณเพื่อการทำกิจกรรมนักศึกษาของวิทยาลัยพยาบาล บริการโทรศัพท์ทางไกลสาธารณะของวิทยาลัยพยาบาล การมีเวลาออกไปภายนอกวิทยาลัยพยาบาล และคุณภาพอาหารของวิทยาลัยพยาบาล

4.4 หมวดสังคมและเศรษฐกิจ มีคะแนนเฉลี่ยรายข้อระดับปานกลางค่อนข้างสูง ใกล้เคียงกับระดับสูง และมีข้อความที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ คือ ระบบการช่วยเหลือของวิทยาลัยพยาบาลด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษา

4.5 หมวดจิตใจและวิญญาณ มีคะแนนเฉลี่ยรายข้อระดับสูงใกล้เคียงกับระดับปานกลางค่อนข้างสูง ข้อความที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือความกลมกลืนในภาวะที่เป็นอยู่ในฐานะนักศึกษาพยาบาล

4.6 ทหารครอบครัว มีคะแนนเฉลี่ยรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง โดยมีคะแนนเฉลี่ยของการสนับสนุนและช่วยเหลือซึ่งกันและกันของบุคคลในครอบครัวอยู่ในระดับสูงมาก และมีคะแนนเฉลี่ยของโอกาสได้กลับบ้านเพื่อทำกิจกรรมร่วมกับบุคคลในครอบครัว อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง

5. การศึกษาตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านกิจการนักศึกษา และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม

5.1 การศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีจำนวนใกล้เคียงกันในแต่ละชั้นปี ส่วนใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมระหว่าง 2.50 - 2.99 คิดเป็นร้อยละ 41.10 ในด้านการเป็นผู้นำในกิจกรรม พบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 7.90 เป็นประธาน ร้อยละ 9.80 เป็นกรรมการ และที่เหลือเป็นสมาชิก สำหรับรายได้นักศึกษา ส่วนใหญ่มีรายได้ 1,500-2,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 46.00 ส่วนรายได้ครอบครัวร้อยละ 34.00 มีรายได้ 10,000 -15,000 บาทต่อเดือน และร้อยละ 27.80 มีรายได้ 5,000-9,999 บาทต่อเดือน กลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์ในครอบครัวระดับสูง และมีทัศนคติต่อวิชาชีพในระดับปานกลาง

5.2 การศึกษาปัจจัยด้านกิจการนักศึกษา พบว่า คะแนนเฉลี่ยของงานหอพัก งานวินัยและพัฒนานักศึกษา และงานกิจกรรมนักศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง หมายความว่ากลุ่มตัวอย่างรับรู้ว่างานดังกล่าวมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

5.3 การศึกษาปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม พบว่าวิทยาลัยพยาบาลส่วนใหญ่มีจำนวนนักศึกษาพยาบาล 400 - 700 คน คิดเป็นร้อยละ 54.80 ส่วนจำนวนนักศึกษาในห้องเรียน ร้อยละ 79.00 มีมากกว่า 60 คน สำหรับขนาดพื้นที่ห้องพักในหอพักต่อนักศึกษา พบว่าร้อยละ 62.50 มีขนาดพื้นที่เท่ากับหรือมากกว่า 7 ตารางเมตร ในเรื่องของสภาพทางกายภาพ กลุ่มตัวอย่างรับรู้ว่า สภาพทางกายภาพของวิทยาลัยพยาบาล และของแหล่งฝึกปฏิบัติ มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยในด้านสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์และนักศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างรับรู้ต่อสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือในระดับปานกลาง

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล กิจกรรมนักศึกษา และสภาพแวดล้อม กับคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลโดยรวม

1.1 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยส่วนบุคคล กับคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลโดยรวม พบว่า ทศนคติต่อวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลอยู่ในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r=.53$) นั่นคือ คะแนนทัศนคติต่อวิชาชีพเพิ่มขึ้น คุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาลจะสูงขึ้น อธิบายได้ว่า ทศนคติมีผลต่อการรับรู้ การเรียนรู้ และการแสดงออกของบุคคล นักศึกษาพยาบาลที่มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ จะกระตือรือร้น และยินดีช่วยเหลือผู้ป่วยด้วยความเต็มใจ รับผิดชอบ ในหน้าที่และสนใจที่จะพัฒนาการพยาบาลให้มีประสิทธิภาพ แสดงถึงความพึงพอใจในชีวิตการศึกษา วิชาชีพพยาบาลและการมีคุณภาพชีวิตที่ดีในระหว่างศึกษา ดังผลการศึกษาของ พัฒนาคี เสรีทวีวัฒน์ และจริยาวัตร คมพยัคฆ์ (2531) ที่พบว่านักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ที่มีความพอใจในประสบการณ์ การศึกษาวิชาชีพต่างกัน มีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสภาพครอบครัวของนักศึกษาพยาบาล พบว่า มีความสัมพันธ์ภายใน ครอบครัวระดับสูง และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r=.31$) นั่นคือ นักศึกษาพยาบาลที่อาศัยอยู่ในครอบครัวที่มีความรักใคร่ปรองดองกัน ย่อมมีความสุข ความสงบของจิตใจ มีกำลังใจในการศึกษาเล่าเรียน แสดงถึงคุณภาพชีวิตที่ดีของนักศึกษาพยาบาลได้อีกทางหนึ่ง นอกจากนี้ยังพบว่า การเป็นผู้ผู้นำ ในกิจกรรมในฐานะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ของนักศึกษาพยาบาล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลโดยตรง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับการศึกษา ลักษณะความเป็นผู้นำของนักศึกษาพยาบาล (ชูชาติ วัฒนานนท์, 2522) พบว่า นักศึกษากลุ่มผู้นำ ซึ่งหมายถึงนักศึกษาที่มีหน้าที่พิเศษต่าง ๆ เช่น ประธานชั้นปี คณะกรรมการต่าง ๆ มีความวิตกกังวลต่ำกว่ากลุ่มผู้ตาม และยังมีการรับรู้ต่อตนเอง สามารถแก้ไขปัญหาหรือเผชิญเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ดีกว่ากลุ่มผู้ตาม

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างชั้นปีที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเป็นผู้ผู้นำในกิจกรรมในฐานะประธาน รายได้นักศึกษา และรายได้ครอบครัวกับคุณภาพชีวิต นักศึกษาพยาบาลโดยรวม พบว่าไม่มีความสัมพันธ์ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 แสดงว่า

ชั้นปีที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเป็นผู้นำในกิจกรรมระดับชั้น รายได้นักศึกษา และรายได้ครอบครัว อาจไม่เกี่ยวข้องโดยตรงต่อการเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตนักศึกษาโดยรวม เนื่องจากการสามารถปรับตัว เรียนรู้ และแสวงหาวิถีปฏิบัติ เพื่อให้ตนเกิดความรู้สึกพึงพอใจ อาจขึ้นกับอุปนิสัยและบุคลิกภาพเฉพาะตัวของบุคคล โดยที่สถานภาพทางการศึกษาหรือชั้นปีที่ศึกษา ไม่ใช่เครื่องแสดงถึงความสามารถดังกล่าว ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาคการศึกษาหนึ่ง ๆ เป็นตัวแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จหรือล้มเหลวของผู้เรียนในภาคการศึกษานั้น ๆ และเนื่องจากไม่สามารถวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในช่วงเวลาเดียวกันกับวัดคุณภาพชีวิตโดยรวม ดังนั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในงานวิจัยนี้ จึงไม่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตโดยรวมของนักศึกษาพยาบาล สำหรับการเป็นผู้นำในกิจกรรมในฐานะประธาน โดยเฉพาะการทำหน้าที่ในระยะแรก อาจต้องปรับตัวกับหน้าที่และความรับผิดชอบ จนมีความเครียด วิตกกังวล หรือคับข้องใจบางประการ จึงพบว่า การเป็นผู้นำในกิจกรรมในฐานะประธาน ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตโดยรวมของ นักศึกษาพยาบาล และพบว่ารายได้นักศึกษา และรายได้ครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต โดยรวมของนักศึกษาพยาบาล ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษาที่เข้ามาศึกษาในวิทยาลัยพยาบาล สังกัด กระทรวงสาธารณสุข เป็นกลุ่มนักศึกษาซึ่งได้รับทุนการศึกษาทางด้านอาหารและที่พัก โดยที่เสีย ค่าใช้จ่ายในการศึกษาน้อยมาก เมื่อเทียบกับกลุ่มนักศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ตัวแปร รายได้นักศึกษา และรายได้ครอบครัวจึงไม่มีความสัมพันธ์ดังกล่าว

ดังนั้น วิทยาลัยพยาบาลควรตระหนักถึง ความสำคัญของการสร้างเสริมทัศนคติต่อวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลให้คงอยู่ อาจโดยการสอดแทรกในบทเรียน หรือการทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีของบุคคลในวิชาชีพของอาจารย์พยาบาล เช่น ให้ความร่วมมือกับองค์กรวิชาชีพช่วยเหลือผู้ป่วยด้วยความจริงใจ และถูกต้องตามหลักการพยาบาล รับรู้ความรู้สึกและให้ความเป็นกันเองกับนักศึกษา นอกจากนี้ สถาบันจะต้องสนับสนุนให้นักศึกษาพยาบาลเป็นผู้นำในกิจกรรม หรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง เพราะจะช่วยให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ชีวิต และรู้สึกมีคุณค่ามากกว่าการที่เข้ามาศึกษาวิชาการเพียงอย่างเดียว

1.2 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านกิจการนักศึกษา กับคุณภาพชีวิต นักศึกษาพยาบาลโดยรวม พบว่า งานหอพัก งานวินัยและพัฒนาการศึกษา และงานกิจกรรมนักศึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .36, .36$ และ $.35$ ตามลำดับ) นั่นคือ

งานหอพัก งานวินัยและพัฒนานักศึกษา และงานกิจกรรมนักศึกษาเพิ่มขึ้น คุณภาพชีวิตนักศึกษา
 พยาบาลจะสูงขึ้น ดังที่ Packwood (1971) อ้างถึงใน จีรวัดน์ วีรังกร, 2527 กล่าวถึง
 จุดมุ่งหมายของงานหอพักไว้ 2 ประการใหญ่ ๆ คือ เพื่อควบคุมและปรับพฤติกรรมของนักศึกษา
 ให้เหมาะสม และเพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับคณาจารย์ และจัดสรรสภาพแวดล้อม
 เพื่อสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ หากสถาบันการศึกษาพยาบาลได้ให้บริการในหอพักตามจุดมุ่งหมาย
 ดังกล่าวข้างต้น ย่อมทำให้นักศึกษาพยาบาลผู้ซึ่งพักอาศัยอยู่ได้รับความสุขสบายทั้งกายและใจ
 และเกิดพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ส่วนงานวินัยและพัฒนานักศึกษานั้น ดำเนินงานเกี่ยวกับ
 ข้อกำหนด และการพัฒนานักศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความประพฤติ ด้านความ
 เป็นอยู่ในหอพัก และด้านวิชาการ (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, บรรยาย, 9 กันยายน 2537)
 ทำให้นักศึกษาพยาบาลผู้ซึ่งได้รับการดูแลเช่นนี้ย่อมไม่เกิดความคับข้องใจ และเกิดการพัฒนา
 ตนเองจากการดำเนินงานวินัยและพัฒนานักศึกษาดังกล่าว สำหรับงานกิจกรรมนักศึกษาที่มีลักษณะ
 ที่สำคัญคือเป็นไปโดยสมัครใจ ผู้บริหารสถานศึกษายอมรับ ได้รับการสนับสนุนจากคณาจารย์
 และไม่มีคะแนนเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา (จีรวัดน์ วีรังกร, 2527) จะช่วยให้นักศึกษา
 ได้รับการพัฒนาตนเอง ในด้านความเป็นผู้ใหญ่ที่มีความรับผิดชอบ รู้จักวิธีการทำงานร่วมกับผู้อื่น
 กล้าแสดงออก มีการปะทะสังสรรค์กับสังคมภายนอก และเปิดโลกกว้างให้ตนเอง นั่นคือ
 นักศึกษาพยาบาลที่มีคุณภาพชีวิตโดยรวมสูง จะเป็นผู้ที่รับรู้ว่างานกิจกรรมนักศึกษามีความเหมาะสม
 เนื่องจากงานกิจกรรมนักศึกษาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อนักศึกษา วิทยาลัย
 พยาบาลควรให้ความสนใจ โดยการเร่งพัฒนางานกิจกรรมนักศึกษา โดยมีเป้าหมายดังที่กำหนดไว้
 ในแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา เช่น การดำเนินงานสโมสรนักศึกษาอย่างถูกต้อง มีกองทุน
 เพื่อช่วยเหลือนักศึกษาที่ขาดแคลน มีกิจกรรมนันทนาการอย่างต่อเนื่อง เป็นต้น

1.3 การศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม กับคุณภาพชีวิต
 นักศึกษาพยาบาลโดยรวม พบว่า สัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์และนักศึกษา สภาพทาง
 กายภาพของแหล่งฝึกปฏิบัติ และสภาพทางกายภาพของวิทยาลัยพยาบาล มีความเหมาะสม
 อยู่ในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตนักศึกษพยาบาลโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญ
 ทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .45, .34$ และ $.31$ ตามลำดับ) นั่นคือ หากคะแนนสัมพันธภาพ
 เชิงช่วยเหลือของอาจารย์และนักศึกษา สภาพทางกายภาพของแหล่งฝึกปฏิบัติ และสภาพทาง
 กายภาพของวิทยาลัยพยาบาลเพิ่มขึ้น คุณภาพชีวิตโดยรวมของนักศึกษาจะสูงขึ้น ทั้งนี้ เนื่องจากการ
 การที่จะพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา ต้องอาศัยสัมพันธภาพของอาจารย์และนักศึกษา โดย

อาจารย์จะต้องให้ความสนใจในตัวนักศึกษา รู้ถึงปัญหาตลอดจนความวิตกกังวลของนักศึกษา ยอมรับในความเป็นบุคคล มีความซื่อสัตย์ในการติดต่อสื่อสาร เข้าใจประสบการณ์ของนักศึกษารวมทั้งมีการแสดงออกอย่างอบอุ่นและเอื้ออาทร (DeYoung อ้างถึงในศรีสวาท ชัยเศรษฐ, 2537) ย่อมมีผลให้นักศึกษาประทับใจและไว้วางใจในตัวอาจารย์ และดำรงชีวิตในขณะที่ศึกษาด้วยความรู้สึกอบอุ่นและมีที่พึ่งพิง สำหรับสภาพทางกายภาพของแหล่งฝึกปฏิบัติ ซึ่งครอบคลุมถึงการบริการด้านการพยาบาล สภาพหอผู้ป่วย ตลอดจนบุคลากรเอื้ออำนวยต่อการศึกษา (ข้อบังคับสภาการพยาบาลว่าด้วยการรับรองสถาบันการศึกษาวชิการพยาบาลและผดุงครรภ์ พ.ศ. 2529) และสภาพทางกายภาพของวิทยาลัยพยาบาล ซึ่งมีขนาดและจำนวนอาคารสถานที่ต่าง ๆ ได้สัดส่วนกับนักศึกษา สะอาด สวยงาม มีแสงสว่างและการระบายอากาศดี สามารถใช้ประโยชน์ทั้งภายในและภายนอกอาคารได้มากที่สุด (Seager, 1961 อ้างถึงใน ศิริพร อังคานุสรณ์, 2530) ย่อมส่งเสริมการเรียน การดำเนินชีวิต และเกิดการปฏิสัมพันธ์ด้วยความสุข

ผลการวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนนักศึกษาในห้องเรียน กับคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาล พบว่า จำนวนนักศึกษาในห้องเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .17$) ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4 ซึ่งกล่าวว่า จำนวนนักศึกษาในห้องเรียนมีความสัมพันธ์ทางลบกับคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาล อธิบายได้ว่า จำนวนนักศึกษาในห้องเรียน อาจเป็นตัวบ่งชี้ถึงสัดส่วนของงบประมาณซึ่งแต่ละวิทยาลัยจะได้รับ ดังนั้น วิทยาลัยพยาบาลซึ่งมีนักศึกษาในห้องเรียนมากย่อมได้รับงบประมาณในสัดส่วนที่มากกว่า จึงสามารถนำงบประมาณดังกล่าวไปใช้ในการพัฒนาในด้านวิชาการและกิจกรรมนักศึกษาได้สมบูรณ์กว่า นอกจากนี้ จำนวนนักศึกษาในห้องเรียนมาก นักศึกษาย่อมมีโอกาสสร้างความสัมพันธ์และการช่วยเหลือระหว่างเพื่อนได้มากกว่า มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้ซึ่งกันและกันทั้งในและนอกห้องเรียน ดังนั้น จำนวนนักศึกษาในห้องเรียนที่มากขึ้น คุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลจะสูงขึ้น

ส่วนผลการวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของพื้นที่ห้องพักในหอพักต่อนักศึกษากับคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลโดยรวม พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 แสดงถึงว่าขนาดของพื้นที่ห้องพักในหอพักต่อนักศึกษาเพิ่มขึ้น ก็ไม่ทำให้คุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลโดยรวมสูงขึ้น เนื่องจากห้องพักในหอพักที่ไม่แออัดเพียงอย่างเดียวมิได้ส่งผลให้เกิดความสุขสบายในชีวิตนักศึกษาพยาบาล แต่ห้องพักในหอพักควรมีทั้งความสะดวกสบาย

ความสะดวก ปลอดภัย และมีการบริการด้านสาธารณสุขไปคพอเพียงกับความต้องการ (จิรวัดน์ วิริงกร, 2527) และจากผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนนักศึกษาในวิทยาลัยพยาบาล กับคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลโดยรวม พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4 แสดงว่าแม้อาจารย์และนักศึกษาในวิทยาลัยพยาบาลซึ่งมีนักศึกษาจำนวนน้อยหรือมากก็ตาม แต่ถ้ามีโอกาสปฏิสัมพันธ์และเข้าใจซึ่งกันและกันได้ ก็อาจช่วยให้คุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลโดยรวมดีขึ้นได้ ทั้งนี้ยืนยันด้วยผลงานวิจัยที่ว่า สัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์ และนักศึกษาช่วยส่งเสริมให้นักศึกษามีคุณภาพชีวิตที่ดี ดังนั้นอาจารย์จะต้องเป็นผู้ที่มีความเป็นมิตร เชื่อถือได้ สามารถให้คำปรึกษาและช่วยเหลือในภาวะวิกฤตต่าง ๆ ได้ โดยมีเป้าหมายให้นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชา หลักการ และวิธีปฏิบัติ การควบคู่ไปกับการปลูกฝังทางด้านทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล (นันทนา น้าฝน, 2538)

2. ตัวพยากรณ์ที่สามารถ อธิบายความแปรปรวนของคุณภาพชีวิตโดยรวมของนักศึกษาพยาบาล พบว่าตัวแปรที่สามารถเข้าสมการพยากรณ์คุณภาพชีวิตโดยรวม ของนักศึกษาพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 7 ตัว คือ ทัศนคติต่อวิชาชีพ สัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์และนักศึกษา สภาพครอบครัว งานหอพัก ชั้นปีที่ศึกษา จำนวนนักศึกษาในวิทยาลัยพยาบาล และการเป็นผู้นำในกิจกรรมระดมการ โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 40.04 และเมื่อพิจารณาน้ำหนักและทิศทางของความสัมพันธ์ พบว่า ตัวพยากรณ์ทุกตัวมีความสัมพันธ์ทางบวก และตัวพยากรณ์ที่มีความสำคัญหรือน้ำหนักมากที่สุด คือ ทัศนคติต่อวิชาชีพ สัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์และนักศึกษา สภาพครอบครัว งานหอพัก ชั้นปีที่ศึกษา จำนวนนักศึกษาในวิทยาลัยพยาบาล และการเป็นผู้นำในกิจกรรมระดมการ โดยสามารถพยากรณ์คุณภาพชีวิตโดยรวมของนักศึกษาพยาบาล ได้ร้อยละ 27.91, 6.05, 1.85, .79, 1.55, .92 และ .97 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ จะมีคุณภาพชีวิตโดยรวมดี และเมื่อมีสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์และนักศึกษามากคุณภาพชีวิตโดยรวมก็จะเพิ่มขึ้น ประกอบกับการได้รับบริการงานหอพักอย่างเหมาะสม เป็นนักศึกษาชั้นปีสูงในวิทยาลัยพยาบาลที่มีนักศึกษาจำนวนมาก และมีตำแหน่งหน้าที่เป็นกรรมการต่าง ๆ ในกิจกรรม ก็จะมีคุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับสูงยิ่งขึ้น

สำหรับ ตัวพยากรณ์ที่สามารถ อธิบายความแปรปรวน ของคุณภาพชีวิตนักศึกษา พยาบาลหมวดสุขภาพหน้าที่ ชีวิตประจำวัน สังคมและเศรษฐกิจ จิตใจและวิญญาณ และหมวด ครอบครัว ได้เป็นอันดับแรกในหมวดดังกล่าว ได้แก่ทัศนคติต่อวิชาชีพ, งานหอพัก, ทัศนคติต่อวิชาชีพ, ทัศนคติต่อวิชาชีพ และสภาพครอบครัว ตามลำดับ ($R^2 = .1361, .2303, .3045, .2383, .2205$ และ $.1472$ ตามลำดับ) แสดงให้เห็นว่า เมื่อจำแนกคุณภาพชีวิตเป็นรายหมวด จะพบว่า ตัวแปรทัศนคติต่อวิชาชีพมีความสำคัญ และเป็นตัวพยากรณ์อันดับแรกในเกือบทุกหมวด ยกเว้นหมวดชีวิตประจำวันและหมวดครอบครัว ทั้งนี้อธิบายได้ว่า นักศึกษาพยาบาลมีทัศนคติต่อวิชาชีพ เป็นเครื่องจูงใจโน้มน้าวในการตอบสนองต่อสิ่งต่าง ๆ ที่เข้ามาในชีวิตของตน นักศึกษาพยาบาลที่มีทัศนคติต่อวิชาชีพจะรู้จักตนเอง เข้าใจตนเอง รู้สึกว่าตนเองมีค่าในฐานะเป็นบุคคลในวิชาชีพ ตลอดจนเข้าใจสังคมและสิ่งแวดล้อมที่แวดล้อมตนอยู่ และเมื่อวิทยาลัยพยาบาลมีงานหอพักที่เหมาะสมและนักศึกษามีความสัมพันธ์ในครอบครัวดี คุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลก็จะคงอยู่ในระดับสูง

ดังนั้น ในการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าเรียนวิชาชีพพยาบาล จึงควรมีแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลที่สามารถวัดได้จริง เพื่อนำมาใช้ในการเลือกเอาผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพเข้ามาอยู่ในวิชาชีพ เพราะสำหรับนักศึกษาพยาบาลบางคนซึ่งไม่รักวิชาชีพเลยนั้น การปรับเปลี่ยนทัศนคติของพวกเขา นับเป็นภาระที่หนักมากสำหรับอาจารย์ นอกจากนี้ วิทยาลัยพยาบาลควรมีแนวทางในการพัฒนาทัศนคติต่อวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลให้คงอยู่อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนพัฒนางานกิจการนักศึกษาให้สอดคล้อง เหมาะสมกับความต้องการของนักศึกษา และเนื่องจากผลงานวิจัยนี้ ตัวพยากรณ์สามารถร่วมกันพยากรณ์ได้เพียงร้อยละ 40.04 ที่เหลืออาจเกี่ยวข้องกับตัวแปรอื่น เช่น งบประมาณของวิทยาลัยพยาบาล ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเพื่อน ฯลฯ ซึ่งควรมีการศึกษาวิจัยต่อไป

3. การศึกษาคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข พบว่า คุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง และเมื่อพิจารณารายหมวด พบว่า หมวดครอบครัว หมวดสุขภาพ และหมวดจิตใจและวิญญาณ มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ส่วนหมวดสังคมและเศรษฐกิจ หมวดหน้าที่ และหมวดชีวิตประจำวัน มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง จะขอกล่าวถึงรายละเอียดในแต่ละหมวด ดังนี้

3.1 หมวดสุขภาพ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ปัญหา 3 อันดับแรกของนักศึกษาพยาบาล ได้แก่ การไม่ได้รับบริการอย่างคล่องตัวเมื่อเจ็บป่วย การปรับตัวต่อปัญหาการเรียน และการปรับตัวต่อความเป็นอยู่ในหอพัก โดยมีคะแนนคุณภาพชีวิตรายข้อในข้อดังกล่าว อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง ลักษณะการให้บริการด้านสุขภาพของวิทยาลัยพยาบาลนั้น นักศึกษาต้องเดินทางไปตรวจในโรงพยาบาลร่วมกับผู้ป่วยอื่น ๆ จึงทำให้รู้สึกไม่พึงพอใจในความสะดวกและคล่องตัว ประกอบกับนักศึกษาต้องแยกจากครอบครัว มาพักอาศัยในหอพักวิทยาลัยพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย ก็ย่อมรู้สึกไม่มีความสุขและว้าเหว่มาก เนื่องจากขาดการดูแลเอาใจใส่จากบิดามารดาหรือญาติมิตร จึงมีความต้องการการดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษเพิ่มขึ้น

การปรับตัวต่อปัญหาการเรียนและความเป็นอยู่ในหอพัก นับเป็นปัญหาสำคัญยิ่งสำหรับนักศึกษาพยาบาล ซึ่งหากนักศึกษาพยาบาลปรับตัวในเรื่องดังกล่าวไม่ได้ ก็ส่งผลกระทบต่อสุขภาพร่างกายและจิตใจ และการออกจากวิทยาลัยพยาบาลกลางคืนได้ในที่สุด ดังจะเห็นได้ว่า สาเหตุของการออกจากวิทยาลัยพยาบาลกลางคืนของนักศึกษาพยาบาลหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข รองจากทัศนคติไม่ดีต่อวิชาชีพ ได้แก่ การเรียนอ่อนและมีปัญหาสุขภาพจิต ร้อยละ 14.00 และ 8.00 (กุลยา ตันติผลาชีวะ และคณะ, 2536) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิลลาภา ตันติสุนทร (2534) ที่พบว่า การรับรู้ของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนและสิ่งแวดล้อมทางการเรียน มีความสัมพันธ์ทางลบกับความเครียด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) และพบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความเครียดโดยเฉลี่ยสูงสุด ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีความเครียดโดยเฉลี่ยต่ำสุด

ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะลักษณะการเรียนการสอนของวิชาชีพพยาบาล ซึ่งมีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัตินักศึกษาต้องปรับตัวอย่างมากต่อวิธีการเรียนใหม่ในภาคทฤษฎี และเมื่อฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริง จะต้องรับผิดชอบชีวิตของผู้ป่วยที่ได้รับมอบหมาย ต้องปรับตัวกับการปฏิบัติงานร่วมกับบุคลากรหลายฝ่าย และต้องปฏิบัติงานในเวลาที่ยาวนานไปจากนักศึกษาสาขาอื่น ๆ ประกอบกับ นักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่ต้องแยกจากครอบครัว เข้ามาพักอาศัยในหอพักวิทยาลัย และโดยที่นักศึกษาพยาบาลอยู่ในกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายร่วมกับวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ซึ่งมีลักษณะเด่นคือ ต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ ต้องการเป็นอิสระ และเป็นตัวของตัวเอง แต่ในขณะเดียวกันก็มีความลังเลใจ จึงต้องการผู้ใหญ่ที่เข้าใจและเป็นที่ยอมรับมากที่สุดได้ วิลลาภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530) กล่าวถึงลักษณะของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ว่า จะมีความรู้สึกตื่นเต้นสนใจต่อทุก ๆ สิ่งที่อยู่รอบตัว เมื่อขึ้นชั้นปี 2 ส่วนใหญ่จะไม่ค่อยพอใจอาจารย์ รู้สึกว่าตนเองเป็นผู้ใหญ่ขึ้น ส่วนชั้นปีที่ 3

นักศึกษา มักชอบอยู่กับกลุ่มเพื่อน ๆ เจอเมยต่อสังคมและต่อการเรียน และเมื่อขึ้นชั้นปีที่ 4 นักศึกษาจะไม่ค่อยยุ่งเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย เริ่มสนใจในเรื่องส่วนตัวและความก้าวหน้าในอนาคต ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้ หากผู้บริหารและอาจารย์ทุกท่านเข้าใจนักศึกษาและสนใจป้องกันแก้ไข ปัญหาของนักศึกษาแต่ละชั้นปี โดยได้ร่วมพูดคุยกับนักศึกษาหรือตัวแทนนักศึกษาถึงปัญหาและข้อเท็จจริง แล้วจึงหาข้อตกลงร่วมกัน ไม่สั่งการให้นักศึกษาปฏิบัติตามอย่างเดียว หรือรับปฏิบัติตามข้อเสนอของนักศึกษาเสียทุกอย่าง ก็จะช่วยส่งเสริมการปรับตัวต่อปัญหาการเรียนและความเป็นอยู่ในหอพักของนักศึกษาพยาบาล (ประกอบ คุปรัตน์, 2530)

ดังนั้น ผู้บริหารและอาจารย์ในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งเป็นเสมือนผู้ปกครองคนหนึ่งของนักศึกษา ควรตระหนักถึงบทบาทการดูแลเอาใจใส่ การยอมรับ การใช้เหตุผล และผลเป็นเครื่องตัดสิน และการให้คำปรึกษาตามลักษณะปัญหาของนักศึกษาแต่ละชั้นปี นอกจากนี้ ควรจัดหาแนวทางการให้บริการด้านสุขภาพที่คล่องตัวขึ้น เช่น การประสานงานกับแผนกผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาล เพื่อจัดเตรียมเวลาช่วงหนึ่งสำหรับนักศึกษาที่เจ็บป่วย เป็นต้น

3.2 ทมวดหน้าที พบว่าปัญหา 2 อันดับแรกที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ซึ่งเป็นหน้าที่หลักของนักศึกษาพยาบาล ได้แก่ ความเพียงพอของตำราในห้องสมุดกับทุกวิชาที่เรียน และความพร้อมของตนเองด้านความรู้และทักษะก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติในแต่ละช่วงเวลา สอดคล้องกับผลการศึกษาของคุชฎี สรรประดิษฐ์ (2529) ที่พบว่า ทักษะต่อสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนของนักศึกษาและอาจารย์พยาบาลในกรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความคิดเห็นว่าห้องสมุดมีตำรา เอกสารและวารสารไม่เพียงพอ รวมทั้งสภาพแวดล้อมของห้องสมุดไม่เอื้ออำนวยต่อการศึกษาค้นคว้า การที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการเพิ่มจำนวนนักศึกษาพยาบาลอย่างรวดเร็ว จึงทำให้ปริมาณตำราในแต่ละวิชาไม่เพียงพอกับความต้องการของนักศึกษา ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อ การเรียนทั้งในและนอกห้องเรียนของนักศึกษาพยาบาล ตลอดจนคุณภาพบัณฑิตพยาบาลในอนาคต จึงควรที่ผู้บริหารสถาบันต้องเอาใจใส่ในเรื่องงบประมาณเพื่อการจัดซื้อและการจัดหาตำราให้มากขึ้นด้วย

นอกจากนี้ การขาดความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติของนักศึกษา อาจเนื่องมาจากกระบวนการเรียนรู้อย่างขาดการวิเคราะห์และแก้ปัญหาในขณะปฏิบัติการพยาบาล ตลอดจนขาดสื่อการสอน และเทคโนโลยีทางการศึกษา ที่มีความเหมาะสมพอที่จะใช้ฝึกทักษะให้กับนักศึกษา ก่อนการฝึกภาคปฏิบัติ รวมทั้งกระบวนการวัดผลในการเรียนวิชาต่าง ๆ ยังวัดความรู้

เฉพาะวิชามากกว่าการวัดการแก้ปัญหาในขณะปฏิบัติการพยาบาล (Mallick อ้างถึงในระเบียบ
 สิ้นปลานานนท์, 2531) เป็นผลให้นักศึกษาขาดความพร้อมด้านความรู้และทักษะก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติ
 ในแต่ละช่วงเวลา จึงควรที่อาจารย์ผู้สอนจะได้ศึกษาปรับเปลี่ยนวัตถุประสงค์ของการเรียน
 ให้เอื้อต่อการฝึกปฏิบัติ โดยวางแผนการสอน มีสื่อการสอน ที่จะนำไปสู่การปฏิบัติในสถานการณ์
 ที่เป็นจริงได้ พร้อมทั้งมีการประสานงานกับอาจารย์ผู้นิเทศการฝึกภาคปฏิบัติ ในการเตรียมความ
 พร้อมด้านทักษะของนักศึกษา ก่อนฝึกปฏิบัติ

3.3 หมวดชีวิตประจำวัน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาพยาบาลประสบปัญหา
 3 อันดับแรกได้แก่ งบประมาณเพื่อการทำกิจกรรมนักศึกษาของวิทยาลัยพยาบาล บริการโทรศัพท์
 ทางไกลสาธารณะของวิทยาลัย และการมีเวลาออกไปภายนอกวิทยาลัยพยาบาล ซึ่งเดือนใจ
 แวงงาม (2535) ได้กล่าวว่า ผลสืบเนื่องจากวิทยาลัยพยาบาลส่วนใหญ่ ไม่มีรูปแบบการบริหาร
 กิจกรรมนักศึกษาที่สมบูรณ์ ถูกหลักวิชา และเหมาะสม ตามสภาพที่ควรจะเป็น การจัดกิจกรรม
 นักศึกษาจึงไม่ได้รับการสนใจสนับสนุนและพัฒนาเท่าที่ควร โดยเฉพาะเรื่องงบประมาณในการจัด
 กิจกรรมนักศึกษามีน้อยไม่เพียงพอในการดำเนินงาน ฉะนั้น ผู้บริหารสถาบันและอาจารย์ผู้รับผิดชอบ
 ควรรับทราบถึงความเป็นไปในเรื่องดังกล่าว และมีการแก้ไข โดยการจัดสรรงบประมาณให้มี
 สัดส่วนที่เหมาะสมกับความจำเป็นในแต่ละงานหรือโครงการ พร้อมทั้งชี้แจงให้นักศึกษาเข้าใจ
 ในหลักการจัดสรรดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ อาจต้องมีการแสวงหาเงินอุดหนุนจากแหล่งต่างๆ นอก
 งบประมาณ เพื่อนำมาสนับสนุนงานกิจกรรมนักศึกษา

ส่วนปัญหาการใช้บริการโทรศัพท์ไม่เพียงพอ สาเหตุเนื่องจากปัจจุบัน
 การใช้บริการโทรศัพท์ทางไกลสาธารณะ เป็นความจำเป็นและนิยมใช้กันมากขึ้นในกลุ่มนักศึกษา
 เนื่องจากเป็นวิธีสื่อสารที่สะดวกและรวดเร็ว จากจำนวนนักศึกษาที่มีมากขึ้น และจำนวน
 เครื่องโทรศัพท์ที่ติดตั้งภายในบริเวณวิทยาลัยพยาบาลมีน้อยและอยู่ไกลจากหอพัก ร่วมกับการมี
 กฎระเบียบไม่อนุญาตให้นักศึกษาออกนอกหอพักหลังเวลา 21.00 น. ย่อมทำให้เกิดปัญหาการใช้
 บริการโทรศัพท์ไม่เพียงพอมากขึ้น แนวทางในการแก้ปัญหาประการหนึ่ง คือ หาข้อตกลงร่วมกัน
 ระหว่างอาจารย์ผู้รับผิดชอบกับนักศึกษา เกี่ยวกับกฎระเบียบการใช้โทรศัพท์ เช่น ระยะเวลาที่ใช้
 ต่อนักศึกษาต่อครั้ง กำหนดช่วงเวลาให้บริการที่เหมาะสม และสถาบันควรเร่งขนควาติดตั้ง
 โทรศัพท์เพิ่มเติมเท่าที่จะกระทำได้

การมีเวลาออกไปภายนอกวิทยาลัยพยาบาลเพื่อการพักผ่อน และศึกษา สภาพแวดล้อมภายนอกวิทยาลัยพยาบาลเป็นสิ่งจำเป็นประการหนึ่งสำหรับนักศึกษาในวัยนี้ แต่ต้อง ถูกจำกัด เนื่องจากกฎระเบียบของวิทยาลัยพยาบาลส่วนใหญ่ไม่อนุญาตให้นักศึกษาออกนอกวิทยาลัย ในวันธรรมดาหลังเลิกเรียน ซึ่งหากร่วมกับการที่ภายในวิทยาลัยพยาบาลมิได้มีกิจกรรมนันทนาการ ในช่วงเย็นอย่างต่อเนื่อง ก็ย่อมสร้างความเบื่อหน่ายและทำให้นักศึกษาต้องการออกไปภายนอก วิทยาลัยมากขึ้น ดังนั้น งานกิจกรรมนักศึกษาควรมีบทบาทในการจัดให้มีกิจกรรมต่างๆ ภายใน วิทยาลัยพยาบาลอย่างต่อเนื่อง โดยมีความร่วมมือระหว่างคณาจารย์และนักศึกษา ซึ่งจะ เป็น ประสพการณ์ชีวิตที่ดีสำหรับนักศึกษาต่อไป ทั้งยังเป็นการพัฒนานักศึกษาในด้านส่วนตัว และ สร้างเสริมสัมพันธภาพที่อบอุ่นระหว่างคณาจารย์และนักศึกษาอีกด้วย

3.4 หมวดสังคมและเศรษฐกิจ พบว่าปัญหา 2 อันดับแรกของนักศึกษาพยาบาล ได้แก่ ระบบการช่วยเหลือของวิทยาลัยพยาบาลด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษา และสภาพสังคมภายใน วิทยาลัยพยาบาล จากการศึกษาของมอร์รี นภาพรรณสกุล (2529) พบว่านักศึกษาพยาบาลในสถาบัน การศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 และ 4 พึงพอใจต่อการจัดเงินช่วยเหลือนักศึกษาในระดับน้อย ส่วน ชั้นปีที่ 2 พึงพอใจในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากวิทยาลัยพยาบาลบางแห่ง ขาดการบริหารงาน และแนวการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ จึงทำให้งานการให้ค่าปรึกษาปัญหาส่วนตัว โดยเฉพาะปัญหา เศรษฐกิจถูกละเลยไป เมื่อนักศึกษาผู้ซึ่งมีปัญหาด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษาไม่ได้รับการช่วยเหลือ นักศึกษาทั่วไปจึงรับรู้ว่ วิทยาลัยพยาบาลขาดระบบการช่วยเหลือด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษา และ โดยที่นักศึกษาต้องพักอาศัยในหอพักวิทยาลัยพยาบาล สภาพสังคมภายในวิทยาลัยพยาบาลจึงมี เพื่อนและอาจารย์ซึ่งนักศึกษาต้องมีปฏิสัมพันธ์ด้วยมากที่สุด การไม่สามารถเข้าร่วมกับกลุ่มเพื่อน ทำให้เกิดความรู้สึกว่าเหว่ รู้สึกว่าตนไม่มีคุณค่า ส่วนในห้องเรียน การจัดการเรียนการสอนที่ ไม่ให้นักศึกษามีส่วนร่วม จะทำให้นักศึกษามีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ได้น้อย ทำนองเดียวกัน หากอาจารย์ไม่มีส่วนร่วมอย่างสม่ำเสมอในกิจกรรม ชมรมต่าง ๆ หรือกิจกรรมที่มีตามวาระต่างๆ โอกาสที่นักศึกษาจะสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ก็จะน้อยลงไปอีก จึงทำให้นักศึกษารู้สึกไม่ พึงพอใจในสภาพสังคมดังกล่าว สันนิษฐานได้ด้วยคำกล่าวของ Astin (1993b) ที่ว่า นักศึกษา ที่มีปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ทั้งในและนอกห้องเรียน จะเป็นผู้ที่มีความพึงพอใจในสภาพสังคมภายใน วิทยาลัยมากกว่าผู้ที่ขาดโอกาสปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์

3.5 หมวดจิตใจและวิญญาณ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า นักศึกษาพยาบาล ประสบปัญหาความรู้สึกไม่กลมกลืนในภาวะที่เป็นอยู่ในฐานะนักศึกษาพยาบาล โดยมีคะแนนคุณภาพชีวิต รายชื่อในข้อดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง อธิบายได้ว่า นักศึกษาแต่ละคนย่อมมีเอกลักษณ์เฉพาะตน มีความเชื่อที่สร้างบรรยากาศของความหวังและกำลังใจ ตลอดจนมีที่พึ่งทางจิตใจต่างกัน ความรู้สึกไม่กลมกลืนในภาวะที่เป็นอยู่ในฐานะนักศึกษาพยาบาลจึงเกิดขึ้นได้ หากนักศึกษารู้สึกว่าสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นไม่สมควรจะเกิดขึ้นกับตน อาจารย์พยาบาลมีบทบาทในการส่งเสริมให้นักศึกษาสร้างความรู้สึกต่อตนเองในทางบวก สร้างภาพพจน์ของตนเองอย่างถูกต้องและเหมาะสม โดยอาจทำในรูปกลุ่มสัมพันธ์ในชมรมพัฒนาตนเอง ก็จะเป็นการช่วยพัฒนาจิตใจของนักศึกษาได้

3.6 หมวดครอบครัว พบว่านักศึกษาพยาบาลประสบปัญหาขาดโอกาสได้กลับบ้าน เพื่อทำกิจกรรมร่วมกับบุคคลในครอบครัว โดยมีคะแนนคุณภาพชีวิตรายชื่อในข้อดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง ทั้งนี้เนื่องจากระเบียบการลาพักของวิทยาลัยพยาบาล ระบุให้ลาพักได้เฉพาะในกรณีที่บิดามารดาเสียชีวิตเท่านั้น ดังนั้น วิทยาลัยพยาบาลจึงควรมีการยกเว้นกฎระเบียบการลาชั้นใหม่ ทั้งนี้ควรให้ตัวแทนนักศึกษามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ซึ่งจะช่วยลดข้อขัดแย้งระหว่างนักศึกษากับวิทยาลัยพยาบาลได้อีกประการหนึ่ง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้บริหารสถาบันการศึกษาพยาบาล ควรมีแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล เพื่อใช้ในการคัดเลือกบุคคลเข้าเรียนวิชาชีพพยาบาล และจัดให้มีแผนพัฒนาทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลอย่างต่อเนื่องทั้งในและนอกหลักสูตร ให้กับนักศึกษาพยาบาลในระหว่างที่กำลังศึกษา ควรมีการบริหารงบประมาณอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะเกี่ยวกับงบประมาณการจัดกิจกรรมนักศึกษา การจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือนักศึกษาที่ขาดแคลน และการจัดซื้อตำรา วารสาร และสื่อการสอน ตลอดจนเป็นผู้ดำเนินการพัฒนาหอพักให้เป็นศูนย์ศึกษาและอาศัย

2. คณะอาจารย์ทั้งในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ผู้สอนในชั้นเรียน และอาจารย์ผู้เฝ้าการฝึกปฏิบัติ ควรพัฒนาสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์และนักศึกษา ในด้านการร่วมรู้สึก ด้านการยอมรับ ด้านการแสดงออกอย่างอบอุ่นและเอื้ออาทร ด้านการมีความซื่อสัตย์ ด้านการเป็นแบบอย่าง และด้านการทำกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้โดยตรง ตลอดจนจัดการเรียนการสอนที่เน้นการวิเคราะห์และแก้ปัญหาในการปฏิบัติการพยาบาล

3. นักศึกษาควรมีส่วนร่วม หรือเป็นผู้นำในกิจกรรมต่างๆของวิทยาลัยพยาบาล อาจโดยลักษณะอาจารย์เป็นผู้กระตุ้นนักศึกษา หรือรุ่นพี่กระตุ้นรุ่นน้อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษารูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาล โดยมุ่งที่การพัฒนาทัศนคติต่อวิชาชีพ และสร้างสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา

2. ตัวแปรที่ควรศึกษาเพิ่มเติม เพื่อการทำนายคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาล ได้แก่ สัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือระหว่างเพื่อน สัดส่วนของอาจารย์กับนักศึกษา คุณภาพอาจารย์ เป็นต้น

3. ควรทำการศึกษาคูณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาล ในสถาบันการศึกษายาบาลทุกสังกัด เพื่อให้ได้ภาพรวมของปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาล นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลในประเทศไทย

4. ควรทำการวิจัยในลักษณะการวิเคราะห์ปัจจัย เพื่อพัฒนาเครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลให้เป็นมาตรฐานต่อไป

5. น่าสนใจศึกษาในทางกลับกันว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีนั้น จะมีทัศนคติต่อวิชาชีพอย่างไร การรับรู้ความสัมพันธ์และการช่วยเหลือระหว่างเพื่อน การสร้างเสริมบุคลิกภาพ และการทำงานเป็นกลุ่มของนักศึกษาพยาบาล มีส่วนช่วยสร้างและพัฒนาทัศนคติต่อวิชาชีพหรือไม่

6. ควรทำการศึกษาประสบการณ์ชีวิตของนักศึกษาพยาบาล ที่อยู่ร่วมกันภายในหอพักวิทยาลัยพยาบาล กับความสำเร็จหรือวิถีในการเป็นพยาบาลวิชาชีพภายหลังสำเร็จการศึกษาแล้ว